

Åminne mönstergård

1858 reste prins Carl (senare Carl XV) i landets norra delar. Efter resan bildade han ett aktiebolag för anläggning av en mönstergård för jordbruk och boskapsskötsel, Åminnebolaget skulle vara en påminnelse av besöket i norr. Vid första bolagsstämman kunde tillkännages följande prominenta bolagsdelägare. HM:t Kejsar Napoleon III, Kejsarinnan Eugenie, Drottning Viktoria, Prins och Prinsessan av Wales m.fl. storheter.

Frälshegärdanet Westerby nr 1, på södra sidan av Lule älv, inköptes och gavs namnet Åminne. Under de kommande 10 åren byggdes mönstergården upp. "Det var en eftersträfvansvärd ära att blifva aktieägare i Åminnebolaget" Någon kontant utdelning utföll aldrig utöver att å kungliga slottet gavs riklig traktering vid bolagsstämmorna. "Åminnefesterna" var enligt kungen de gladaste tillställningarna.

1869 fick hushållningssällskapet egendomen som gåva av och drev under 37 år lantbruksskola i Åminne. 1914 flyttades lantbruksskolan till Gran i Öjebyn, och Åminneegendomen styckades och såldes. Edefors kommun köpte delar därav, bl.a. mangårdsbyggnaden. 1971 brann den ner och av det stolta Åminne finns endast en förrådsbyggnad kvar på platsen.

Vällingklockan, som kallade folk till arbete och vila, är placerad på Kläppgårdens bagarstuga och erinrar där om mönstergårdens storhetstid.

Text från www.edefors.se

Redaktör'n

Detta nummer av Hembygd i Norr innehåller samtliga handlingar till årsmötet i Karungi den 10 maj 2014. En god ide är att ta med tidningen till årsmötet. Det finns även möjlighet att träffas då jag är närvarande.

Det känns roligt att man på riksnivå engagerar sig i samhällsutvecklingen och i årets första nummer tas den infekterade debatten om gruvkonflikterna upp. Faktiskt dagsaktuella frågor som bör engagera hembygdsrörelsen.

Jag fick frågan om att göra en artikel om just gruvkonflikterna men insåg snabbt att ämnet var betydligt mer komplext med tanke på att det finns så många aktörer bakom. Artikelnen kunde bli hur stor som helst, men jag valde att göra en ordentlig research i stället vilket utmynnade i en bra artikel av Yvonne Nenander.

Många kanske vet att vi håller på att bygga upp en kulturarvsportal för Norrbotten. ABMF är sammanlutningen består av Arkiv - Bibliotek - Museer - För-

eningar. Vi har en projektanställd som jobbar med att verkställa denna portal och arbetet fortskrider bra.

Jag kan nämna hur viktig denna portal är för länets alla hembygdsföreningar att visa upp sig och även visa vad man har i dokument. Många tänker att vi har även Bygdebånd, men den kommer inte att påverka Kulturarvsportalen och vi kommer att länka in det på ett eller annat sätt så att materialet är sökbart.

Som vi tidigare sagt kommer vi bara att ha två nummer varje år av tidningen, men vi satsar på att skicka nyhetsbrev under året.

Slutligen en liten uppmaning - ni som har e-postadresser, skicka in dessa till kansliet så kan vi skicka nyhetsbrev med e-post, det blir billigare för verksamheten i längden.

Rolf Johansson

I detta nummer

Ny medlemsförening	3
Hembygdsgårdarna och floran	4
Årsmöteshandlingarna	6
Ordföranden har ordet	16

Ordinarie styrelseledamöter i Norrbottens Hembygdsförbund

Ordförande: Ingrid Johansson, Råneå

V.ordförande: Brith Fäldt, Svensbyn

Sekreterare: Anna-Lisa Häggström, Leipijärvi

Kassör: Lars Lindberg, Luleå

Ledamot: Christer Lövgren, Gallejaur

Bertil Kero, Pajala

Berit Olsson, Gällivare

Jan-Erik Lundström, Norrbottens museum

Kerstin Lundin-Segerlund, Länsstyrelsen

Redaktion och kontaktinfo

Hembygd i Norr, Norrbottens hembygdsförbund, Box 266, 971 08 Luleå.

Plusgiro 437 29 91-2. Bankgiro 5835-1073. Tel vx 0920-24 35 00.

Redaktionskommitté: Rolf Johansson, Luleå, redaktör, Brith Fäldt, Svensbyn samt Christer Lövgren, Gallejaur.

Material skickas till Rolf Johansson, roffen.johansson@telia.com.

Tel. 0920-22 15 71 eller 070-329 15 71.

ISSN: 2001-4694

Ny medlemsförening

Vi välkommar Rutviks byaarkiv som medlem i hembygdsförbundet. Rutvik ligger ca en mil norr om Luleå.

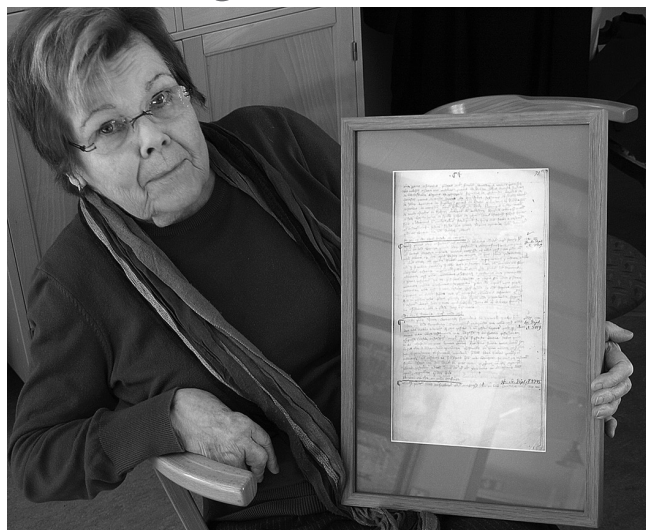
Första gången namnet Rutvik nämndes i det äldsta dokument som finns om vårt län handlar om Rutvik. Det är det så kallade "Svenalds testamente" från år 1339, där Svenald skänker allt vad han äger och har till kyrkan för sin själs frälsning.

På den tiden var byn till stora delar skärgård. Sjöleden till Luleå gamla stad, nuvarande Gammelstad, gick via Rutviks fjärdar.

Bakgrunden till byaarkivet var den förre byaäldermannen och trädgårdsmästaren Artur Enström som bestämde sig för att kartlägga Rutviks historia under 700 år. Tålmodigt nedtecknade han sin forskning genom att skriva ned allt för hand. Det räckte inte bara med ett exemplar utan det blev även fyra handskrivna kopior. Detta resulterade i 18 000 handskrivna A4. På 1980-talet renskrevs allt material på SIGA, Stiftelsen Servicecentral i Gällivare. Resultatet blev Rutviks byaarkiv som idag omfattar 30 band, som kan anses ha utgjort grunden till Rutviks Byaarkiv. I föreningens förvar finns historiska dokument, tidningsklipp, fotografier mm.

I dessa pärmar finns Rutviks 700-åriga historia. Hans A Öqvist är flitig besökare i byaarkivet.

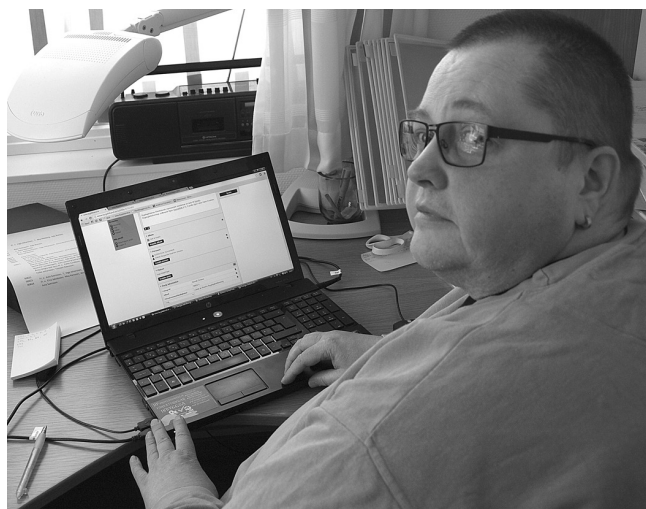
En som varit med länge är Eivor Nordqvist med en kopia av Svenalds testamente.

Skolan blev med tiden trångbodd, man behövde mer utrymme för sin verksamhet och Bygdegårdsföreningen och Byaarkivföreningen lyckades med gemensamma krafter att under två år förverkliga en utbyggnad av bygdegården för att rymma hela detta omfattande arkiv. Den 19 januari 2013 kunde man så inviga de nya lokalerna.

Byn Rutvik är fortfarande en attraktiv plats där många slår ner sina bopålar och byn präglas idag av många villor.

Föreningens ordförande är Inger Sundström och finns ofta närvarande på onsdagseftermiddag då det även finns lokalkunniga personer på plats.

Mer om föreningen finns på: www.bygdeband.se

Byaarkivet har en anställd, P eo Hjäl m. Han bygger upp bildarkivet och sköter även om att lägga upp bilder och dokument på Bygdeband. Eftersom lokalen är bemannad är den öppen hela veckan 8-15 för de som är intresserade av att forska i byns historia.

Hembygdsgårdarna och floran

I Norrbottens fjorton kommuner finns ca hundra hembygdsföreningar. Det är ett imponerande antal. De flesta av dessa har också en hembygdsgård. Lika imponerande är den omfattande verksamhet som hembygdsföreningarna bedriver på helt ideell grund. Man är kulturbevarare av stora mått genom att restaurera och underhålla byggnader, samla föremål, hålla gamla hantverk samt seder och bruk vid liv, föra traditioner vidare m.m.

Hembygdsgårdarna ingår i ett kulturlandskap; ofta är det i ett krympande jordbrukslandskap. Därför är också skötseln av tomt och omgivning av betydelse.

Om gården t ex varit omgiven av ängs- eller hagmark, är det önskvärt att denna miljö kan bevaras så mycket som möjligt. Dessa landskapstyper har uppkommit genom slätter och betning, som är de säkraste metoderna att behålla markerna i ursprungligt skick. Numera har ”gräsmattkulturen” tagit över allt mer, och de växter, som gav jordbrukslandskapet sin speciella prägel trängs undan och är på väg att försvinna. Som exempel på hotade arter kan nämnas kattfot, teveronika, ängsnejlika, smultron, åkerbär, ögontröst-arter, ängsskallra, låsbräken m fl. Gemensamt för dessa är att de inte tål upprepad gräsklippning eller konkurrens av höga, kraftiga gräs och örter som tuvtåtel, hundkäx, gråbo, mållor, älgört, mjölkört, åkertistel m fl kvävegynnade arter. Kvävet tillförs genom en ofta helt onödig gödsling samt från bilavgaser. Det är lätt att se vid många vägkanter där dessa storvuxna arter ofta bildar täta bestånd.

Växterna en del av kulturhistorien

De nämnda hotade arterna och många fler är starkt bundna till den gamla jordbrukskulturen och dess bruksmetoder, framförallt slätter och betning. Man brukar beteckna ängen som liens landskap och hagen som mulens, d v s de betande djurens landskap. Det moderna jordbruket bedrivs på ett helt annat sätt med tidig och upprepad slätter med tunga maskiner, konstgödsling och ogräsbekämpning. Även vad vi ibland lite föraktfullt kallar ”ogräs” har en roll i vår historia. Genom studier av pollen och frön i borrhov från myrar och mossar har man bl a kunnat visa, att övre Norrlands odlingshistoria är betydligt äldre än som tidigare antagits. (Hans Sundström, Ogräs i kulturhistoriens tjänst, Norrbottens museum, 1983). Ogräsen följer människan och bevisar att jordbruk bedrivits på platser, som senare övergivits och vuxit igen.

Miljömål för hembygdsföreningar

Under min tid i styrelsen för Norrbottens Hembygdsförbund ingick jag i dess miljökommitté, som fick i uppdrag att utarbeta ett program för miljöarbetet. Vi utgick från två av de nationella miljömålen:

Nr 9; ett rikt odlingslandskap

Nr 11; god bebyggd miljö

Vårt programförslag infördes i hembygd i norr nr 2/2000 och bör fortfarande vara aktuellt. Där berörs bl a frågor som gäller florans bevarande samt skötsel av olika markslag.

Exemplet Swensbylida i Piteå

Inom Swensbylida hembygdsområde finns ett flertal byggnader, som hör till den gamla jordbrukskulturen. Marken mellan husen varierar något. Där finns ytor som varit åker eller slätterrädd samt ”gårdsbackar”, tun, som trampats av människor och djur. Svensbyån rinner genom området och ger goda förutsättningar för en rik flora såväl vid stränderna som i vattnet. Ån delar sig på en kort sträcka i två grenar. Mellan dessa ligger en något stenig ”rygg”, som ger vissa arter ett skyddat läge. Närmast huvudbyggnaden finns en stor gräsmatta, som klipps regelbundet, och så måste det vara för verksamhetens skull, t ex midsommardansen. På övriga ytor kan man nöja sig med färre klippningar och eller årlig slätter.

För att få en uppfattning om områdets flora har jag inventerat under våren, högsommaren och sensommaren. Sammanlagt har jag kunnat notera **110 arter av kärlväxter**, d v s blomväxter och ormbunkar. Mossor, lavar och svampar som förekommer ingår inte i summan. Inte heller odlade växter i grönsaksland och rabatter är medräknade. Artantalet gäller enbart för vilda växter. Floran är den normala för byar och gårdar i Norrbottens kustland, men där saknas växter som var typiska för torra, magra backar, t ex kattfot, ängsnejlika, femfingerört och smultron. Genom lämpliga åtgärder skulle dessa och andra arter återetableras.

Nya arter kommer säkert också att dyka upp inte minst genom spridning av besökare. Människan är numera en viktig spridningsfaktor på gott och ont. Hembygdsföreningen förvaltar också fåbodvallen Nötmyrbodarna ca 12 km (fågelvägen) sydväst Svensbyn. Där ordnar man ibland lieslätter på den gamla vallen. Artsammansättningen är delvis densamma som kring hembygdsgården, men inte helt och arterna är färre. De ingår inte i den nämnda inventeringen.

Vad kan man göra?

Det känns förmätet att begära ytterligare arbetsinsatser av redan hårt arbetande hembygdsföreningar. För att bevara och stimulera nyetablering av hotade

och utgångna arter är det dock lika mycket fråga om att inte göra. Avstå från gräsklippning av andra ytor än vad som krävs för verksamheten. Slå andra ytor på sensommaren när blomningen är över och frön utvecklats. Klipp inte under träd och buskar där konkurrenssvaga arter har ett skydd. Höga, frodiga bestånd av hundkåx, gråbo, åkertistel m fl högvuxna arter kan behöva slås tidigare och räfsas bort. Det gäller att få en magrare mark om man vill gynna de späda och lågvuxna ängsblommorna. Gödsla aldrig! Rökning av sly för att hindra igenväxning och bevara utsikter samt stamkvistning är ibland nödvändigt.

Som en del av kampanjen *"Markernas mångfald"* gav Länsstyrelsen 1997 ut handboken *"Lador och låsbräken – natur och kulturmiljöer i Norrbottens jordbrukslandskap"*, som är en rik källa att ösa ur. Där definieras och beskrivs begrepp som åkermark, naturlig äng och naturlig betesmark (hagmark) och råd ges för hur dessa marker kan skötas och bevaras. Jag förutsätter att länsstyrelsen ställer upp med rådgivning om så önskas.

Låt oss värna och bevara jordbrukslandskapets flora!

Lennart Wikström

Kallelse till årsmötet

Varmt välkommen till årsmötet den **10 maj 2014, Hembygdsgården i Karungi**. Vi träffas redan kl. 09.00 för en kopp kaffe och registrering

Vi startar med sedvanliga årsmöteshandlingar och avslutar efter lunch med en KULTURPOLITISK debatt med företrädare för olika politiska partier.

Debatten leds av moderator Nils Harnesk; arkeolog vid Norrbottens museum

Våra ständiga frågor är:

- *Hur kan de olika partierna stötta Civilsamhället?*
- *Riktade medel till olika konsulenttjänster – behövs liknande tjänster inom kulturarvsområdet?*
- *Hembygdsföreningarnas roll i arbetet med integration och främlingsfientlighet?*
- *Måste kulturarvet rivas till förmån för gruvor, industri, skogsavverkning mm?*
- *Vilken betydelse har kulturarvet när arbetstillfällen står på spel?*
- *Vi är många som är oroliga för den lilla betydelse kulturarvet och kulturarvmiljön har när grävsoporna närmar sig.*

Än en gång

Välkommen till Karungi - en pärla vid Torne Älv

Ingrid Johansson

ordförande

Kostnad: 160 kr/person med två kaffe och lunch.

**Sista anmälningsdag: 6 maj till lena.engstrand@nll.se
eller telnr 0920-24 35 28**

Dagordning

1. Välkommen och årsmötets öppnande- parentation
2. Val av två justerare tillika rösträknare
3. Upprop av ombud och fastställande av röstlängd
4. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysning
5. Val av ordförande för årsmötet
6. Val av sekreterare för årsmötet
7. Verksamhetsberättelse
8. Ekonomisk berättelse
9. Revisorernas berättelse
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
11. Medlemsavgift 2015
12. Val
 - a) Ordförande maj 2014 – maj 2015
 - b) Val av halva antalet styrelseledamöter
 - c) Val av ersättare
13. Val av revisorer
14. Val av revisorsersättare
15. Val av representanter eller ombud i andra organ
16. Val av valberedning varav en sammankallande
17. Behandling av styrelsens förslag
 - a) Budget 2014-2015
 - b) Verksamhetsplan maj 2014 – maj 2015
 - c) Årets hembygdsförening
18. Inkomna motioner
19. Övriga frågor
 - a) E-faktura/E-betalning/E-bokföring; avtal centralt
 - b) Riksstämman i Linköping
20. Avslutning

Verksamhetsberättelse 2013

Årsmöte maj 2013

Vi genomförde vårt årsmöte på hembygdsområdet i Gällivare. Tid fanns även för rundvandring genom hela området med välbevarade byggnader och en torvkåta som väl inte var i bästa skick.

Under rubriken ”Kulturarv i rörelse” visade museichef Curt Persson bilder från ett svunnet och nuvarande Kiruna och Malmberget. Han berättade också om den stora betydelse Hjalmar Lundbom haft för att arbetarna med familjer skulle ha en dräglig tillvaro. Bostäder, tvättstugor, tvättmöjligheter för gruvarbetaren, stadsplanering och inte minst betydelsen av konst och också om Hjalmar Lundboms alla möten med dåtida konstnärer och kulturarbetare. Intressant att veta att Kiruna var så modernt redan i början av nittonhundratalet.

Förbundsordförande Birger Svanström talade om den förestående höjningen av medlemsavgiften.

Norrbottnens hembygdsförbunds årsmöte menade att 3kr/medlem var en acceptabel höjning.

Vi beslutade höja vår medlemsavgift från 12kr till 13kr/medlem.

Årsmötesordförande Harry Brännström skötte klubban med all ära och förhandlingarna dokumenterades väl av mötessekreterare Ann-Helen Mickelsson.

Vi fick också äntligen en valberedning.

Styrelse mandatperiod maj 2013 – maj 2014; maj 2013 – maj 2015

Ordinarie

Ordförande:	Ingrid Johansson Råneå	2013
Vice ordförande:	Brith Fäldt Svensbyn	2013-2015
Sekreterare:	Anna-Lisa Häggström, Leipijärvi,	2013
Kassör:	Lars Lindberg Luleå	2013-2015

Ledamöter:

Christer Lövgren Gallejaur	2013-2015
Bertil Kero Pajala	2013
Berit Olsson Gällivare	2013-2015

Adjungerande ledamöter:

Norrbottnens museum: adjungerande Jan-Erik Lundström t.f. museichef

Länsstyrelsen: Kerstin Lundin-Segerlund, länsantikvarie

Ersättare mandatperiod maj 2013 – maj 2014; maj 2013 – maj 2015

Ingrid Metelius Piteå museum/Jokkmokk	2013 - 2015
Gabriella Lönngren Vuollerim	2013
Jim Karlsson Boden	2013
Fred Gustafsson Edefors	2013
Inger Semberg Tarendö	2013-2015
Rolf Johansson Gammelstad	2013-2015
Rolf Fräki Karungi	2013-2015

Ordinarie Revisorer

Kjell Lundholm, Gammelstad	2013
Disa Andersson Råneå	2013

Ersättare/suppleant revisor

Per Videholm Vittangi, suppleant	2013
----------------------------------	------

Valberedning;

Sammanställande: Britta Berglund Svensbyn	2014
Margareta Pohjanen Gällivare	2014
Rolf Johansson styrelserepresentant	2014

Arbetsutskott:

Ordförande, vice ordförande, kassör och sekreterare

Redaktion för vår tidning ”Hembygd i norr”

Rolf Johansson - sammankallande

Christer Lövgren Gallejaur

Brith Fäldt Svensbyn

adjungerande: Ingrid Johansson Råneå

Försäkringsansvarig:

Bertil Kero Sattajärvi

Lotteriansvarig:

Lars Lindberg Luleå

IT-grupp

sammankallande: Roger Häggström Boden

Brith Fäldt Svensbyn

Rolf Svanberg

Rolf Johansson

Kontorsstöd/Kansli

Lena Engstrand Norrbottens museum

Berit Isaksson Norrbottens museum

Lokala förtroenderåd

Under året har förtroenderådet legat nere. Det är stora förändringar vad gäller behovet av arbetsgrupper inom eller utanför styrelsen. Styrelsens arbete med ekonomin har minskat ner resor inom/utom länet. Christer Lövgren Gallejaur har deltagit vid öppet styrelsemöte i Norsjö Västerbotten och är fortsatt tillsammans med ordförande NHF's kontakt med Västerbottens hembygdsförbund.

Hus med historia

Regeringen beviljade hembygdsrörelsen ytterligare medel för renoveringar. Projektet avslutades dec 2013.

Hemsidor och utbildning

SHF har redan tidigare beslutat om en ny hemsida, samt bygga den med undersidor till länsförbunden och vidare till alla medlemsföreningars hemsidor. Det betyder att alla regionala och lokala hembygdsförbund/föreningar måste göra om sina hemsidor, eller länka sin befintliga hemsida till den nya strukturen.

Många har en fungerande hemsida redan idag som inte är kopplad till Sveriges hembygdsförbund. Vi har stora problem med att många föreningar inte varit intresserade av att göra en ny sida. Diskussioner förs med SHF om lösningar på vårt problem. Styrelsen menar att det är viktigt att alla medlemsföreningar också syns via Norrbottens hembygdsförbunds hemsida.

I oktober fick vi hjälp från förbundet och Vuxenskolan i Boden att genomföra en utbildning i tekniken bakom det nya. Tyvärr var intresset mycket svagt vilket vi verkligen beklagar. Styrelsen arbetar vidare med konkreta förslag till hur målsättningen om att alla hembygdsföreningar ska ha en hemsida kopplat till SHF ska uppfyllas.

Vi återkommer under 2014.

Under denna rubrik vill vi även nämna att Sveriges hembygdsförbund har övertagit BYGDEBAND. Vad det innebär med eventuella kostnader för förbund och föreningar vet vi inte i dagsläget. Endast 16 föreningar i länet finns representerade på Bygdeband med fotografier och annat.

Arbetsgrupper utanför styrelsen

ABMF rådet

ordinarie: Ingrid Johansson Råneå

ersättare: Rolf Johansson Gammelstad

Arbetsgruppen har träffats många gånger för att utforma en projektansökan för att skapa en Kulturarvsportal för Norrbotten. Idag är en projektledare anställd, Elisabet Drugge, för att sjösätta projektet. Kulturarvsportalen har arbetsnamnet Kulturarv Norrbotten. Diskussionerna inom gruppen fortsätter; vilka krav, hur ska utformningen se ut, användarvänligt.

Skogsstyrelsen

Ingrid Johansson vid möten i Norrbotten

Bo Nilsson vid möten i Västerbotten

Arbetsgrupp Norrbottens läns landsting – NLL – revidering av Kulturplanen

Civilsamhället

Ingrid Johansson – första halva året

Berth Fäldt – senare halvan av året

Kulturarvsmiljöer

Ingrid Johansson – senare halvan av året

Kraftsamling

Ingrid Johansson

Projektet Möte med kulturen

I samverkan med ABF Norr, Hörselskadades förbund i Norrbotten, Norrbottens museum och Norrbottens läns landsting har vi arrangerat olika kulturarrangemang i mindre orter utanför våra största städer. Det har varit välbesökta och efterlängtrade kvällar i hembygdsgårdar, i bibliotek eller byahus. Projektet avslutades under 2013

Sveriges hembygdsförbund – SHF – länets ledamöter eller deltagare

Styrelseledamot, 2:e ordförande Lars Israelsson Porjus

Valberedning: Anna-Lisa Häggström Leipijärvi

Landskapsrådet: Brith Fäldt

Stämmogrupp: Ingrid Johansson

Nordiska hembygdsförbundet

ledamot: Lars Israelsson

Riksstämman 2013 i Sundsvall

Ombud för NHF: Brith Fäldt och Ingrid Metelius. Deltagare för landsbygdsrådet i Haparanda: Anna-Lisa Häggström Leipijärvi. 2012 gick flygbolaget i konkurs samma dag som ordföranden skulle resa till riksstämman och det blev en turbulent resa även i år med inställt tåg och inget meddelande till passagerarna. Brith och Ingrid satte sig i bilen efter kl. 18.00 för vidare färd mot Sundsvall!

En synnerligen tapper gärning. Skogen var årets huvudtema.

Vid årsmötesförhandlingarna diskuterades en ”åldrad” och mycket manlig styrelse. Motioner om förändringar i Riksstämman diskuterades och styrelsen fick uppdraget att utreda frågan. Ordförande i Norrbottens hembygdsförbund blev tillfrågad om att delta i arbetsgruppen. Gruppen har haft 3 möten tom maj 2014.

Medborgardialog om kulturarvets framtid

Ordförande har deltagit vid konferensen som Norrbottens läns landsting och Länsstyrelsen i Norrbotten stod som arrangörer av och som hölls på Malmfältens folkhögskola i Kiruna. Vi var ett 60-tal deltagare. Konferensen riktade sig mot samhällsplanerare, kultur- och miljöarbetare. T.f. chef för Norrbottens museum Jan-Erik Lundström menade att kulturmiljöfrågorna är livsnerven för museum och också för HBFöreningar eftersom de handlar om både det materiella och immateriella värdena. En föreläsare berättade om sin stads ”hybris” – bort med allt det gamla – vi ska bygga nytt och fräscht! Tänkvärt för oss i Norrbotten med tanke på Malmberget och Kiruna. En annan föreläsare menade att kulturen är en viktig konkurrensfråga. Avslutningsvis talade Jennie Sjöholm - tjänstledig från Norrbottens museum – bl.a. om Hjalmar Lundboms visioner om mönstersamhället. Det är tankar som fortfarande är levande i samhällsplaneringen.

Även Kiruna och Luleå drabbades av den stora rivningsvågen på 60-talet och de byggnader som ersatte de rivna var inte alls lika vackra som de som revs.

Kuriosa: Vi deltagare vandrade ner till Kiruna järnvägsstation och vinkade av det allra sista tåget som stannade vid stationen. Mycket vemodigt för en ordförande med anor från trakten. Det var Norrtåg som for mot Gällivare-Luleå. Nu ska tågen inte stanna nära staden – udda planering kan tyckas.

Höstmöte 2013

Brith Fäldt och Lars Lindberg deltog i höstmötet med tema utveckling av hembygdsföreningen/länsförbundet. Nya media ställer nya krav på föreningarna.

Riksintresse mot Riksintresse

Diskussioner angående gruvnäringen och alla väntande tillstånd för prospektering har varit fortsatt livliga under året. Befolkningen är oroade över det stora antalet prospekteringsansökningar som lämnats in hos Länsstyrelsen. En samlad åsikt inom Norr-länen är att vi bör agera eftersom vår kulturarvsmiljö också blir hotad.

Ordförande har varit på två seminarier i Luleå för att lyssna – och lära och har tillsammans med sakkunnig arkeolog Nils Harnesk Norrbottens museum deltagit i Landskapsrådets höstsammanträde med tema ”Gruvnäringen i norr”. Vi tyckte att mötet mynnade ut i – intet!

Vi har inte släppt frågan.

Årets hembygdsskrift/hembygdsbok

Styrelsen nominerade vår egen Årsbok.

Tidningen ”Hembygd i Norr”

Tidningen skildrar händelser i våra hembygdsföreningar och i vår historia. Men vi skriver även om aktuella händelser av värde eller som kuriosa för våra läsare. Under året beslutades att vi just nu endast har ekonomisk möjlighet att utge 2 ex av tidningen och att vi ska satsa på ett ”Nyhetsblad” med senaste nytt att läggas ut på webben. I utskick till medlemmar kan också Nyhetsbladet bifogas.

Årets byggnadsvårdspris

Ingen nominering i år.

SHF's kontaktperson för NHF

Ingela Broström. Ingela har inte tagit någon kontakt under året. Vi kommer att föreslå SHF's styrelse att Ingela ersätts av Bo Nilsson Västerbotten.

Årets hembygdsförening 2013

Boden- Överluleå hembygd-förening

Försäkringsfrågor

Försäkringsansvarige och ordförande har varit involverade i diskussioner kring branden av Ytterbyns hembygdsgård.

Samverkan

Norrbottens museum

Norrbottens minne

Norrbottens läns landsting

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Studieförbundet Vuxenskolan

ABF i Norr

Hörselskadades riksförbund i Norrbotten

Luleå kommuns stadsarkiv

Överluleå forskarförening

Länsbiblioteket

Utökat driftbidrag och Kulturarvskonsulent

NLL har beviljat NHF 70 000 kr i verksamhetsbidrag för 2014. Vi har även äskat om en anställning av Hembygds-konsulent/Kulturarvskonsulent och bidrag för vårt kontorsstöd. Avslag – Diskussionen är inte avslutad vad gäller hembygds-konsulent/kulturarvskonsulent!

I verksamhetsbidraget för 2014 har förbundet att följa vissa krav som Norrbottens läns landsting ställt.

Årsboken 2013 - Idrott i Norrbotten

Boken var fortfarande tung och det sliter hårt på vår budget.

Christer Lövgren Gallejaur är vår kontakt vid framtagandet av årsboken.

Speciell samverkan startade 2011 och i framtiden

Västerbottens hembygdsförbund - VHF

Samarbetet fungera mycket bra och ett gemensamt beslut fattades om fortsatt samarbete inom våra respektive styrelser – och län. Nu har vi dessutom fått den kontakt mot riksförbundet som vi saknat tack vare att Bo Nilsson valts in i förbundsstyrelsen.

Våra medlemmar

Norrbottens hembygdsförbund har 98 hembygdsföreningar med ca 10 000 medlemmar samt 170 enskilda medlemmar.

Årsavgift/Medlemsavgift 2013

Enskild medlem: 250 kr

Förening: 12 kr/medlem

Stiftelser, företag, organisationer: 1 000 kr

Årsmötet i maj 2013 beslutade om höjd medlemsavgift med 1kr/medlem, MEN Riksstämman beslutade höja medlemsavgiften med 5 kr! Vilket betyder att vi går back under 2014 och måste höja vår avgift med 4 kr/medlem vid årsmötet i Karungi.

Medlemskampanj

NHF arbetar aktivt för att få nya medlemmar, både föreningar och enskilda. Vi ser med viss oro på att det är svårt med förnyringen i lokalförening såväl som i länsförbund

Vi behöver en mix av erfarenhet och ungdomlig iver.

Slutord

Norrbottens hembygdsförbund skall tillvarata och vårda norrbottnisk kultur, väcka intresse och förståelse för hembygden, dess natur och minnen. Hembygdsrörelsens verksamhet är viktig för Norrbottens historia och kulturarv. Vi ser också att våra nya norrbottningar eller de asylsökande har hittat till våra hembygdsgårdar.

Styrelsen har fortsatt arbeta för en förbättrad ekonomi och vill i framtiden utveckla vårt arbete. Vi har diskuterat sponsorer – ett känsligt och delikat ämne som noga måste diskuteras och prövas. Vi har deltagit i SHF's höstmöte som handlade om att utveckla länsförbund och hembygdsföreningar och där har länsförbundet en viktig roll i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

Vi sneglar avundsjukt på vårt grannlän och på de resurser de har tillgång till – de har ett halvt löfte om att få en Hembygdskonsulent/Kulturarvskonsulent och de har fri tillgång till kontorsstöd från Västerbottens museum.

Vi tackar berörda myndigheter för gott samarbete och vi tackar föreningar och enskilda.

Råneå 9 april 2014

Ingrid Johansson

Brith Fäldt

Lars Lindberg

Anna-Lisa Häggström

Berit Olsson

Bertil Kero

Christer Lövgren

Årsbokslutet

RESULTATRÄKNING

		130101	120101
	Not	<u>-131231</u>	<u>-121231</u>
Verksamhetens intäkter			
Medlemsavgifter		152 580	155 363
Bidrag	1	52 000	61 585
Försäljningsintäkter		1 335	6 640
		205 915	223 588
Verksamhetens kostnader	2	-191 221	-197 904
Verksamhetsresultat		14 694	25 684
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		0	0
Räntekostnader		0	0
Resultat efter finansiella poster		14 694	25 684
Bokslutsdispositioner		0	0
Årets resultat		14 694	25 684

BALANSRÄKNING

	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank	3	54 326	34 976
Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar		0	0
Interimsfordringar		0	3 638
SUMMA TILLGÅNGAR		54 326	38 614

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital			
<u>Fritt eget kapital</u>			
Balanserat resultat		-16 261	-41 945
Årets resultat		14 694	25 684
Summa eget kapital		-1 567	-16 261
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Div kortfristiga skulder	4	45 318	33 252
Interimsskulder	5	10 575	21 623
		55 893	54 875
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		54 326	38 614

NOTER

Budget 2014-2015

1 BIDRAG

Norrbottens läns landsting	50 000
Sv Norrbotten	2 000
	52 000

2 VERKSAMHETENS KOSTNADER

Sv Hembygdsförbund	79 736
Årsboken, inkl porto	38 857
Övriga kostnader	72 628
	191 221

3 KASSA OCH BANK

Kassa	45
Plusgiro	54 281
	54 326

4 DIV KORTFRISTIGA SKULDER

Norrbottens läns landsting, kv 4	6 567
Norrbottens läns landsting, årsboken	38 751
	45 318

5 ÖVRIGA INTERIMSSKULDER

Förutbetalda medlemsavgifter	10 575
	10 575

Intäkter

Avgift förening 13kr/medl.	9 500	123 000
Avgift enskild 250 kr	130 medl.	33 000
Försäljning		1 000
Landstingsbidrag		70 000
Studieförbundet Vuxenskolan		1 000
Årsmöte		7 000
Övrigt:		0

Summa 235 000

Utgifter

Bankkostnader 2014	2 000
Förbundsavgift 2013	82 000
Hembygd i Norr (Medlemsblad)	15 000
Kontorsstöd Muséet, Årsbok, Porto,mm	72 000
Reseräkning, AU-möte, Museet mm.	14 000
Reseräkningar Styrelsemöte	9 000
Reseräkningar Årsmöte	8 000
Riksmöte 2014	10 000
Sammanträdeskostnader	10 000
Uppvaktning mm	3 000
Årets hembygdsförening	3 000
Övrigt	7 000

Summa 235 000

Verksamhetsplan maj 2014 – maj 2015

Norrbottens hembygdsförbund ska:

1. Styrelse utbildning – pågår ständigt i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan
2. Web utbildning för lokala hembygdsföreningar – fortsätter under 2014-2015
3. OM ekonomin tillåter ska styrelsen besöka våra nya medlemsföreningar
4. Samverka med olika aktörer – ex.vis Migrationsverket
5. Integration
6. Gemensamt AU med Hembygdsförbundet i Västerbotten
7. Eventuell revidering av vår broschyr "Hus med Historia" - till turistbyråer och informationskontor. Får vi pengar till det?
8. Arbeta med marknadsföring – pågår ständigt
9. Söka sponsorer - pågår
10. Vardagligt styrelsearbete – alltid
11. Fortsatt arbete i grupper för revidering av kommande Kulturplan
12. Inspirationsdag – Kulturplanen och Årsboken

Arvidsjaur

Akkavaare
Arvidsjaur
Rallarmuseet
Gallejaur Järvlia
Glommersträsk
Järvträsk
Systrarna Karlssons
Åkrokens

Boden

Alträsk
Boden Överluleå
Edefors
Lassbyn
Mårdsel
Sörbyn Sundsnäs
Vändträsk
Överstbyn

Gällivare

Arthur Leidgren
Gellivare socken
Keinosuoando
Killingi
Nattavaara
Nilivaara
Purnuvaara
Sammakko Lillberget
Soutujärvi
Vettasjärvi byastugef
Vettasjärvi hembygdsf

Haparanda

Karungi
Korpikylä
Kattilasaari
Kukkola
Leipijärvi/Pitkejärvi
Vuono

Jokkmokk

Gamla apoteket
Hembygdsresor
Jokkmokk
Murjek
Njavve
Porjus arkiv
Porsi
Purkijaure
Vuollerim

Kalix

Holmträsk
Kalix hbf
Pålänge
Englundsgården
Ytterbyn

Kiruna

Hj Lundbohmsgården
Jukkasjärvi
Kaalasvuoma
Karesuando
Kiruna forskare
Kuoksu
Kurravaara
Svappavaara
Vittangi
Lainio
Laxforsen
Parakka
Masugnsbyn

Luleå

Ale
Alvik Långnäs
Börjelslandet
Luleå
Råneå
Malmbanans vänner
Nederluleå
Rutviks byaarkiv
Sundom
Svartösten
Västmark/Eriksberg

Pajala

Jarhois
Kangos
Kardis
Kärändöjärvi
Kieksiäsvara
Kihlangi
Korpilombolo
Lahdenpää
Sattajärvi
Suaningi
Tärendö
Vasikkavuoma

Piteå

Blåsmark
Piteå museum
Pålberget
Storsund
Svensbyn
Yttersta
Älvsbyn
Muskus
Petbergsliden
Pålsträsk
Sågfors-Lillkorsträsk
Tvärån
Vistträsk
Älvsbyn

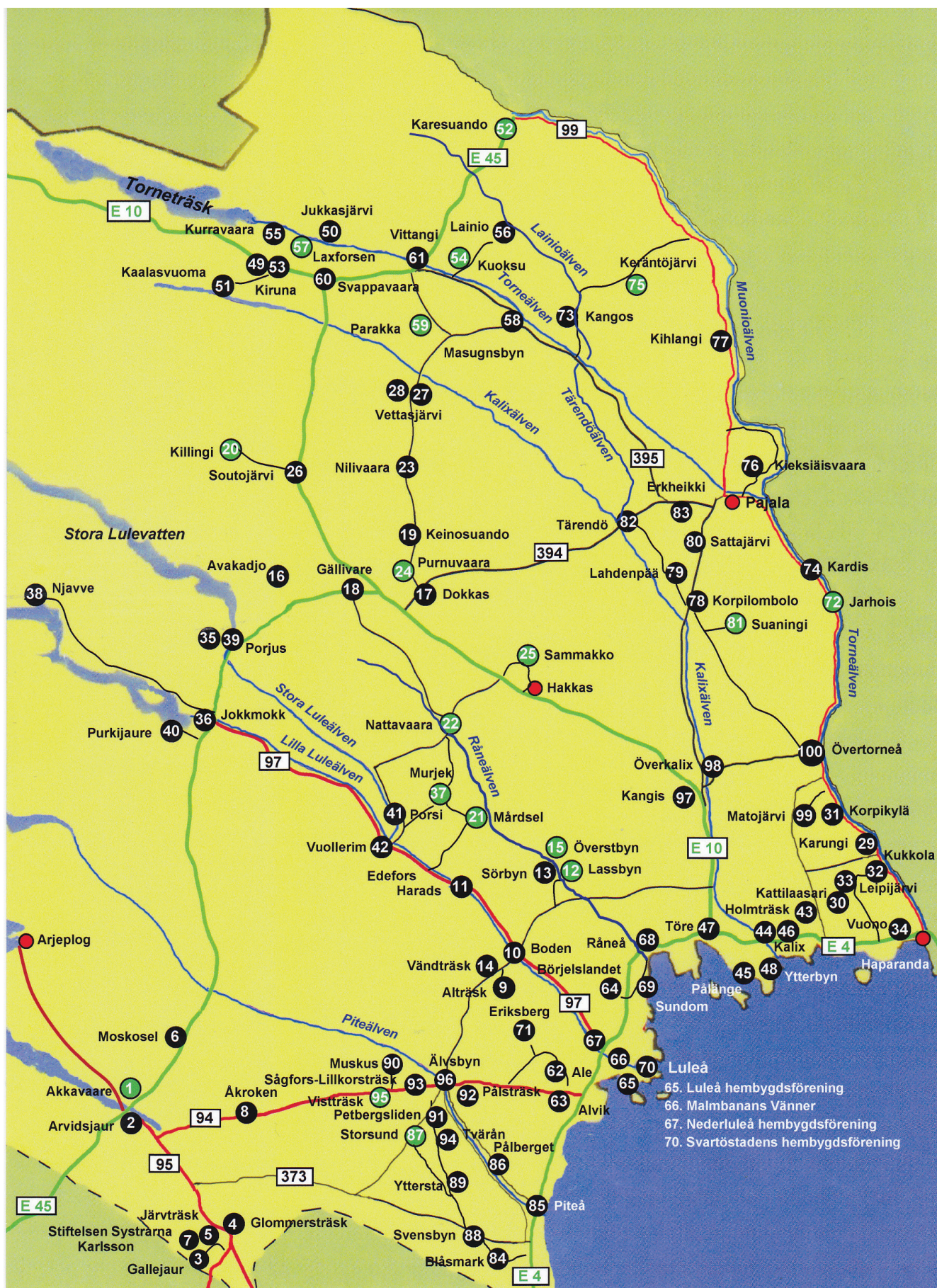
Överkalix

Kangis
Överkalix

Övertorneå

Matojärvi
Övertorneå

Hembygdsföreningar i Norrbotten

Ordförande Ingrid Johansson har ordet

Ödets nycker. Jag klarade av att vara ute i denna så isiga och halkiga vinter utan att falla, men föll i stället i köket och skadade mig ordentligt. Just nu är det rehabilitering som gäller. Skriva med vänster pekfinger går också bra!

Hemsidor. Vi har fortfarande mycket dålig anslutningen till hemsidorna, vi måste få igång dessa snarast. Det bör ligga i föreningarnas intresse att marknadsföra sig. Vi vet att många som lägger upp sina resor gör oftast en sökning på nätet om intressanta platser som man tänkt att besöka under sin semester i länet. Sökmotorerna hittar alltid just din förening, bara den finns på nätet. Utbildning planeras även i år.

E-post från Riksförbundet eller från styrelsen. OM vi har ett fungerande "e-postnätverk" så är det enklare för kansliet och för vår "Webbdirektör" Roger Häggström att skicka nödvändig information vidare.

Det underlättar för alla om föreningarna har en fungerande e-post adress. Det är just denna viktiga information som många går miste om och det är inte alltid "snigelposten" hittar rätt kontaktperson. Meddela genast kansliet e-postadressen.

Bygd och Natur. Tidningen Bygd och Natur har i årets första nummer tagit upp frågan kring gruvmotståndet och kulturpolitiken. Ett initiativ som faktiskt kommer från mig - gruvfrågan. Jag har deltagit vid ett möte med Landskapsrådet och Landstinget bjöd på sakkunnig hjälp – Nils Harnesk arkeolog vid Norrbottens museum

följde med som stöd och vi tycker att det är betydelsefullt att hembygdsrörelsen är delaktig i nutida samhällsfrågor. Sverige behöver en ny policy vad gäller markanvändning, och jag anser att ex.vis frågan Kallak/Gallok är fel hanterad från allra första början! Jag har fått många positiva reaktioner från hela landet på mitt uttalande i tidningen. Det känns skönt att vi är med i gruvdebatten men även i kulturpolitiken.

Jag ser fram med stor tillförsikt till årsmötet och den aviserade kulturpolitiska debatt som vi kommer att få med inbjudna lokalpolitiker. Vi har i dagsläget inte alla namn klara men jag hoppas att det blir en intressant dag i natursköna Karungi den 10 maj.

Med välsignelser i hälsningen
Ingrid Johansson
ordförande

Ni som inte läst den. Gör det. Det gäller oss alla i Norrbotten.

GRUNDFÖRSÄKRINGEN

Täcker till stora delar ert försäkringsbehov när föreningen försäkrar byggnad och löseegendom, men i en del fall behövs en tilläggförsäkring. Ett exempel kan vara om föreningen önskar försäkringsskydd mot skadedjur. Ett annat exempel är om föreningen har en åkgräsklippare som omfattas av trafikförsäkrings-plikten. De vanligaste tilläggförsäkringarna redovisas nedan.

TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR

ALLRISKFÖRSÄKRING av byggnader.

UTSTÄLLNINGSFÖRSÄKRING i de fall där föreningen saknar försäkring för eget löse eller där värdet överstiger 445 000kr.

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING för anställda som arbetar 16 timmar eller mindre per vecka.

BYGGHERREANSVARSFÖRSÄKRING vid större byggnationer.

Samtliga ovanstående tilläggförsäkringar tecknas genom SHF:s försäkringskansli.

HUSBOCKSFÖRSÄKRING för sanering av skadeangrepp orsakade av husbock eller hästmyra på byggnader tecknas hos Anticimex.

TRAFIKFÖRSÄKRING FÖR ÅKGRÄSKLIPPARE tecknas hos det lokala Länsförsäkringsbolaget.

SE ÖVER ERT FÖRSÄKRINGSBEHOV!

HEMBYGDSFÖRSÄKRINGEN

Östra Långgatan 30A, 432 41 Varberg
hembygdsforsakringen@hembygd.se 0200-22 00 55